

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

UNI Q INFO

broj 01
srpanj 2008.
ISSN: 1846-8985

NOVOSTI UREDA ZA UPRAVLJANJE KVALITETOM

Ured za upravljanje kvalitetom • Zvonimirova 8 • +385 1 4698 112 • urkva@unizg.hr • www.unizg.hr/kvaliteta
Poštanska adresa: Trg maršala Tita 14, 10 000 Zagreb, Hrvatska

Uvodna riječ urednika

Cijenjene kolegice, cijnenjeni kolege,

važan korak u procesu uključivanja našeg Sveučilišta u europski prostor visokog obrazovanja jest uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom. S ciljem unapređenja kvalitete informiranja svih sudionika u tom procesu Sveučilište je osnovalo Ured za upravljanje kvalitetom, pokrenulo održavanje javnih tribina o temama iz područja upravljanja kvalitetom, osvježilo internetsku stranicu Ureda za upravljanje kvalitetom www.unizg.hr/kvaliteta, te pokrenulo glasilo čiji je prvi broj pred Vama. Svrha ovog izdanja koje će izlaziti dva puta godišnje jest da omogući svim članovima našega Sveučilišta informacije o događajima u području upravljanja kvalitetom, prikaže rezultate provedenih vrednovanja, najavi važne događaje, edukacije u području upravljanja kvalitetom, te da otvori prostor za široku raspravu o postupcima za unapređenje kvalitete nastavnog i znanstvenog rada na Sveučilištu. Pozivamo Vas da kvaliteti glasila pridonete svojim prilozima.

Urednici

O ulozi kvalitete na Sveučilištu

Dragi čitatelji,

među izazovima koji stoje pred našim Sveučilištem jest i integracija u europski prostor visokog obrazovanja. Hrvatska će visoka učilišta biti izložena sve zahtjevnijim međunarodnim kriterijima i postupcima vrednovanja čije će prihvaćanje i pridržavanje biti sve obveznije. Neke sastavnice našeg Sveučilišta već su provele aktivnosti na poslovima međunarodne akreditacije, dok su neke na početku tog puta koji predstavlja jedan od strateških ciljeva cjelokupnog Sveučilišta. U te procese ulazimo prije svega da bismo sami trajno poboljšavali vlastiti nastavni i znanstveni rad, oslanjajući se na dugu tradiciju našeg Sveučilišta, ali i zbog činjenice da je međunarodna neovisna provjera kvalitete preduvjet uključivanja u europsko tržište visokog obrazovanja.

Uprava Sveučilišta će i dalje stvarati uvjete i poticati razvoj sustava kvalitete, procese unutrašnjeg i vanjskog vrednovanja, te promicati primjere izvrsnosti i dobre prakse.

Rektor

Prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš

Novosti iz područja kvalitete

- ▶ Rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš 7. i 8. svibnja 2008. sudjelovao je u radu Konferencije o poboljšanju kvalitete u visokom obrazovanju koja je u okviru europskih Tempus programa održana na Ahn Shams Sveučilištu u Kairu.
- ▶ Dana 21. travnja 2008. održana je završna konferencija projekta CARDS 2003 "Jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje u njezinoj ulozi osiguranja kvalitete te razvoj pratećeg informacijskog sustava" i okrugli stol na temu: "Jesmo li spremniji za rangiranje hrvatskih visokih učilišta?" (Izazovi vanjskog vrednovanja).
- ▶ Dana 16. travnja 2008. u Zagrebu je održan seminar "Quality of Teaching and Students' Assessment: Dimensions of Quality Assurance", organiziran u okviru projekta CARDS 2003.
- ▶ Od 10. do 11. ožujka 2008. održan je Seminar "Quality Assurance and Enhancement in Art Degree Programmes and Learning and Teaching Developments in Europe" za predstavnike umjetničkih akademija u Republici Hrvatskoj. Cilj seminara bio je upoznavanje sudionika s konceptom osiguranja kvalitete i metodama njezina unapređenja razvijenim unutar InterArtes European Thematic Network for the Arts. Seminar je pružio sudionicima uvid u empirijska iskustva i primjere evaluacijskih procedura za procese poučavanja i učenja u umjetničkom području. Predavači su bili prof. dr. sc. Robert Baker i prof. dr. sc. John Butler.
- ▶ Započeo je dvogodišnji Tempus projekt "Developing university counseling and advisory services". Glavni je cilj projekta razvoj modela integrirane savjetodavne psihološke podrške za studente s akademskim i adaptacijskim teškoćama te praktične podrške za studente s posebnim potrebama u svrhu povećanja učinkovitosti studiranja. U projekt su uključena sveučilišta u Zagrebu, Rijeci i Zadru, te šest sveučilišta iz EU. Koordinatorica projekta za Hrvatsku je prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović.
- ▶ U okviru pilot projekta Agencije za znanost i visoko obrazovanje tijekom veljače na Fakultetu organizacije i informatike u Varaždinu provedena je vanjska neovisna

prosudba sustava osiguranja kvalitete.

- ▶ U srijedu 30. siječnja 2008. na Filozofskom fakultetu održana je druga tribina u organizaciji Ureda za upravljanje kvalitetom pod nazivom "Kako nastavnici ocjenjuju kvalitetu nastave i uvjete rada".
- ▶ Studentska anketa za zimski semestar 2007./2008. provedena je od 7. do 25. siječnja 2008. godine za sve kolegije 1., 2. i 3. godine studija ("Bolonjska generacija studenata"). Rezultati su vraćeni sastavnicama tijekom svibnja.
- ▶ Od 7. do 11. siječnja 2008. među studentima treće, završne godine trogodišnjih preddiplomskih studija Sveučilišta u Zagrebu, provedena je anketa o namjerama vezanim uz nastavak školovanja na diplomskoj razini. U anketi je sudjelovalo 3055 studenata s 21 fakulteta i akademije.
- ▶ U organizaciji Agencije za znanost i visoko obrazovanje i programa CARDS 2003 14. i 15. siječnja 2008. u Zagrebu je održan dvodnevni seminar pod nazivom "Osiguranje kvalitete studijskih programa: Praćenje i vrednovanje u visokom obrazovanju".
- ▶ Dana 29. studenoga 2007. na Sveučilištu u Zagrebu svečano je promovirana publikacija "Bolonjski proces u visokom umjetničkom obrazovanju". Publikacija je rezultat radionice, Implementacija Bolonjskog procesa u visokom umjetničkom obrazovanju" održane u Zagrebu 12. ožujka

2007. godine, a izdana je u okviru TEMPUS projekta Moving Ahead with the Bologna Process in Croatia. Urednica izdanja je prof. dr. sc. Vera Turković.

- ▶ U utorak 27. studenog 2007. u prostoru Sveučilišta u Zvonimirovoj ulici održana je javna tribina "Kako su studenti ocijenili nastavnike?", na kojoj je doc. dr. sc. Damir Ljubotina prezentirao rezultate studentskih anketa. Tribinu je vodila prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom.
- ▶ U Dubrovniku je od 26. do 27. listopada 2007. održana konferencija "Quality Assurance in University Teaching" u okviru TEMPUS SM Project. U radu konferencije sa Sveučilišta u Zagrebu sudjelovali su prorektorica prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prof. dr. sc. Tonči Lazibat te dr. sc. Damir Ljubotina s izlaganjem "Methodological Aspects of Teaching Effectiveness Evaluation". Dunja Hohnjec (Ured za upravljanje kvalitetom) i Maša Tonković (Centar za psihodijagnostičke instrumente) održale su izlaganje "Experiences of the University of Zagreb in Teaching Effectiveness Evaluation".
- ▶ U Zagrebu je 22. i 23. listopada 2007. održan prvi seminar za vanjske auditore sustava osiguranja kvalitete na visokim učilištima u organizaciji Agencije za znanost i visoko obrazovanje. U radu seminara sudjelovalo je 11 članova Sveučilišta u Zagrebu.

Prva tribina
Kako su studenti ocijenili nastavnike?
Utorak, 27. studenoga 2007. u 18 sati
Ured za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu
Velika dvorana, Zvonimirova 8

www.unizg.hr/kvaliteta
Ured za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu
Druga tribina:
Kako nastavnici ocjenjuju kvalitetu nastave i uvjete rada?
Srijeda 30. siječnja 2008.
Filozofski fakultet, dvorana D III, Ivana Lučića 3

Rezultati provedbe studentske ankete na Sveučilištu u Zagrebu

Sveučilište u Zagrebu već treću akademsku godinu provodi Studentsku anketu čiji je cilj vrednovanje kvalitete rada nastavnika i izvedbe kolegija iz perspektive studenata.

U proteklih 5 semestara studenti Bolonjske generacije ispunili su više od 330.000 anketnih listova pri čemu je vrednovan rad približno 8.000 nastavnika (pojedini su nastavnici vrednovani u više navrata). Studenti su imali priliku vrednovati nastavni rad nastavnika i asistenata na svakom pojedinom kolegiju, ali i kvalitetu izvedbe pojedinog kolegija u cjelini. Također, studenti su imali priliku upisati komentare o tome što im se najviše sviđelo u vezi s radom nastavnika ili izvedbom kolegija te dati prijedloge s ciljem unaprjeđenja kvalitete.

Studentsku anketu, u skladu s člankom 92. Statuta Sveučilišta u Zagrebu koji pro-

pisuje redovitu provjeru nastavnog rada zaposlenika, organizira Ured za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu uz stručnu podršku Centra za psihodijagnostičke instrumente Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koji provodi cjelovitu statističku i psihometrijsku obradu rezultata.

Svaki nastavnik čiji je rad vrednovan na nekom kolegiju dobiva detaljan izvještaj koji uključuje brojčane procjene njegova rada, te list na kojemu su studenti mogli napisati dobre i loše strane nastave tog nastavnika.

Nastavnik svoje rezultate može vrednovati uspoređujući ih s prosječnim rezul-

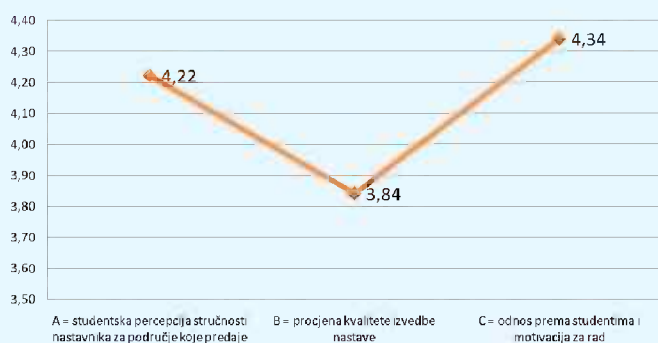
tatima svih nastavnika na njegovoj sastavnici, te prosječnim rezultatima svih nastavnika na Sveučilištu čiji je rad bio vrednovan anketom.

U sljedećoj tablici prikazane su prosječne vrijednosti za 14 pitanja koja se odnose na procjene rada nastavnika. Kao što se može vidjeti iz tablice, prosječne vrijednosti se sustavno povećavaju od početka provedbe ankete, što se može barem jednim dijelom pripisati činjenici da nastavnici znaju kako će njihov rad biti vrednovan.

U skladu s teorijskim konceptom koji smo primijenili tijekom konstrukcije upitnika, 14 pitanja vezanih uz kvalitetu rada nastavnika može se razdijeliti u 3 zasebne dimenzije, te jedno pitanje koje predstavlja opću procjenu rada nastavnika (pitanje 14).

Tablica 1. Prikaz aritmetičkih sredina i standardnih devijacija studentskih procjena kvalitete rada nastavnika u protekla četiri semestra (ocjene 1-5)

	M LJS 2005/06 (N=1062)	M ZS 2006/07 (N=1899)	M LJS 2006/07 (N=2200)	M ZS 2007/08 (N=2832)
1. Kroz nastavu pokazuje dobro poznavanje sadržaja kolegija.	4,41 (,515)	4,42 (,468)	4,45 (,488)	4,51 (,455)
2. Na postavljena pitanja odgovara stručno i spremno.	4,21 (,608)	4,23 (,559)	4,30 (,559)	4,35 (,540)
3. Kvalitetnim primjerima i zadacima olakšava razumijevanje sadržaja.	3,94 (,695)	3,99 (,634)	4,08 (,625)	4,11 (,630)
4. Jasno i razumljivo izlaže/demonstrira nastavne sadržaje.	3,93 (,724)	3,97 (,663)	4,07 (,649)	4,10 (,650)
5. Nastava je dobro strukturirana i raspoloživo vrijeme je racionalno iskorišteno.	3,82 (,655)	3,88 (,612)	3,93 (,623)	3,99 (,620)
6. Jasno definira ciljeve nastave i ono što očekuje od studenata.	3,92 (,641)	3,95 (,607)	4,01 (,617)	4,08 (,595)
7. Nastava je zanimljiva i dinamična.	3,48 (,809)	3,54 (,759)	3,66 (,745)	3,70 (,752)
8. Uporabom nastavnih pomagala i suvremene tehnologije podiže kvalitetu nastave.	3,39 (,874)	3,50 (,846)	3,65 (,823)	3,74 (,795)
9. Ima dobre komunikacijske vještine i stvara ugodnu radnu atmosferu.	3,86 (,796)	3,96 (,717)	4,04 (,718)	4,11 (,691)
10. Prema studentima se odnosi korektno i s poštovanjem.	4,31 (,625)	4,36 (,566)	4,38 (,575)	4,47 (,522)
11. Dostupan je i susretljiv za konzultacije sa studentima.	4,20 (,649)	4,26 (,576)	4,28 (,596)	4,38 (,548)
12. Motiviran je za rad i savjesno izvršava svoje obaveze.	4,26 (,583)	4,31 (,515)	4,33 (,549)	4,40 (,524)
13. Nastavu održava redovito i na vrijeme.	4,43 (,557)	4,45 (,504)	4,44 (,527)	4,50 (,517)
14. Koju biste opću ocjenu dali ovom nastavniku/nastavnici u cjelini?	4,03 (,664)	4,07 (,603)	4,16 (,607)	4,21 (,589)

Interes studenata za sadržaje kolegija

Tablica 2. Prikaz aritmetičkih sredina i standardnih devijacija studentskih procjena kvalitete izvedbe kolegija u proteklih 5 semestara (ocjene 1-5)

	M LJS 05/06 (N=930)	M ZS06/07 (N=1662)	M LJS 06/07 (N=1902)	M ZS 207/08 (N=2545)
1. Ciljevi i zahtjevi kolegija bili su jasno definirani.	3,93 (,686)	4,00 (,617)	4,04 (,627)	4,11 (,621)
2. Kolegij nudi uvid u ključne sadržaje i omogućuje njihovo razumijevanje.	3,85 (,694)	3,94 (,636)	4,02 (,637)	4,07 (,630)
3. Propisana literatura (udžbenici, skripta i ostali materijali) je korisna za razumijevanje sadržaja kolegija.	3,69 (,755)	3,77 (,715)	3,80 (,724)	3,88 (,730)
4. Količina nastavnog sadržaja odgovara predviđenoj satnici kolegija.	3,61 (,808)	3,73 (,728)	3,80 (,720)	3,85 (,727)
5. Kolegij vam je omogućio uvid u važnost područja i mogućnosti primjene.	3,76 (,713)	3,82 (,644)	3,94 (,657)	3,98 (,661)
6. Predavanja su na primjeren način bila popraćena vježbama, seminarima i drugim praktičnim oblicima nastave.	3,82 (,768)	3,86 (,721)	3,95 (,713)	4,01 (,665)
7. Vježbe i seminari omogućili su razvijanje vještina, te praktičnu primjenu znanja.	3,67 (,768)	3,73 (,742)	3,85 (,721)	3,90 (,702)
8. Organizacija kolegija potiče studente na aktivno sudjelovanje u nastavi.	3,57 (,815)	3,66 (,773)	3,79 (,749)	3,83 (,757)
9. Koju biste opću ocjenu dali ovom kolegiju u cjelini?	3,78 (,687)	3,80 (,726)	3,94 (,659)	4,00 (,651)

1. Međunarodna praksa i istraživački rezultati ukazuju na to da su studenti najmjerodavniji da procijene neke elemente izvedbe nastave.

2. Čak i kada se radi samo o studentskoj percepciji nekih aspekata nastave, važno je biti svjestan kakva je percepcija rada nastavnika iz studentske perspektive.

3. Studentska vrednovanja samo su JE-DAN aspekt vrednovanja nastave i to iz perspektive studenata, i njime se treba koristiti zajedno s drugim indikatorima kvalitete nastave.

4. Unatoč svim problemima u metodologiji provedbe ankete, prosječni rezultati ispod približno 2,5 ukazuju na probleme u izvedbi nastave, odnosno nezadovoljstvo studenata. Rezultate između 3 i 5 treba uzeti uz ograničenje da su dobiveni u različitim uvjetima te da na njih utječe niz faktora koji ponekad nisu pod kontrolom nastavnika.

5. Rezultati ankete omogućuju izdvajanje nastavnika koji su iz studentske perspektive procijenjeni kao najbolji i kao najlošiji. Rangiranje svih nastavnika na osnovi rezultata ovakvih anketa nije preporučljivo.

6. Rezultati ukazuju na to da već i sama primjena ankete ima određene posljedice jer nastavnicima nije svejedno kakve će biti procjene njihova rada. Ipak, sama anketa jest primarno postupak dijagnostike i može ukazati na to gdje je potrebno provesti mjere poboljšanja.

7. Visoke studentske procjene izvedbe nastave nisu jamstvo kvalitete ishoda (studentskih znanja, vještina, kompetencija), ali su njihova bitna pretpostavka.

8. Rezultati poznati iz stručne literature, kao i naše analize, ukazuju na to da na procjene djeluju brojni činitelji poput interesa studenata za sadržaje kolegija, redovitost prisutnosti na nastavi, dosadašnji uspjeh studenata, veličina grupe i dr.

9. Izostanak vidljivih posljedica primjene ankete smanjuje motivaciju svih sudionika za daljnje provođenje takva oblika vrednovanja.

10. Analize pokazuju na to da su prosječne procjene na razini Sveučilišta, kao i na razini procjene rada istog nastavnika, stabilne u vremenu te da ih nije nužno provoditi svaki semestar na cjelokupnoj populaciji.

11. Psihometrijske analize ukazuju na to da su studentske procjene rada jednog nastavnika visoko povezane, tj. da studenti u osnovi procjenjuju jedan generalni faktor zadovoljstva radom nastavnika.

12. Mišljenje je Odbora i Ureda za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu da uvjeti Rektorskog zbora za izbor u viša zvanja nisu dovoljno precizni te da ih treba doraditi, a osobito nije preporučljivo da se vrednovanje nastavničkog rada svodi samo na rezultate studentskih anketa.

Prvu dimenziju nazvali smo "Studentska percepcija stručnosti nastavnika za područje koje predaje", druga dimenzija odnosi se na "Procjenu kvalitete izvedbe nastave", dok se treća dimenzija može opisati kao "Odnos prema studentima i motivacija za rad".

Iz grafikona broj 1 može se uočiti da su na razini Sveučilišta nastavnici najvišu procjenu ostvarili na dimenziji "Odnos prema studentima" gdje prosjek iznosi 4,34; nešto nižim procijenjeno je poznavanje područja ($M=4,22$), dok je najlošije procijenjena dimenzija izvedbe nastave ($M=3,84$).

Ako analiziramo prosječne procjene svih nastavnika, uočavamo da većina (61,2%) nastavnika na pitanje 14 ostvaruje prosječnu procjenu iznad 4. Ukupno 5,2% ima prosječnu procjenu manju od 3.

U tablici 2. prikazane su prosječne vrijednosti za 9 pitanja koja se odnose na kvalitetu izvedbe kolegija u cjelini. I u ovom slučaju zamjetno je da se prosječne procjene pojedinih aspekata izvedbe kolegija povećavaju od početka provedbe ankete.

Nakon početnog razdoblja uvođenja ankete planira se smanjenje opsega broja nastavnika čiji bi rad bio vrednovan unutar svakog semestra, tako da bi svaki nastavnik bio vrednovan najmanje dva puta u pet godina. Vrednovanje kolegija odvojilo bi se i provodilo nakon položenog ispita iz kolegija. Rezultati ankete predstavljaju dobro polazište za određene promjene s ciljem poboljšanja kvalitete nastave.

Sveučilište u Zagrebu nastojat će već ove akademske godine stvoriti pretpostavke za *on-line* provođenje studentske ankete barem na dijelu fakulteta. Osim toga planira se vrednovanje i drugih aspekata obrazovnog procesa poput vrednovanja kvalitete provjere znanja (ispita), procjene težine kolegija, organizacije nastave na studijskoj godini te završna anketa za prvu generaciju koja će završiti trogodišnji ciklus studija s ciljem vrednovanja cjelokupnog studija.

Kako su nastavnici ocijenili kvalitetu nastave i uvjete rada

Drugu godinu za redom Sveučilište u Zagrebu provelo je anketu čija je svrha bila omogućiti nastavnicima da sami procijene zadovoljstvo različitim aspektima svoga nastavnog rada te uvjete u kojima izvode nastavu. Upravljanje kvalitetom podrazumijeva trajno praćenje i vrednovanje svih procesa u radu visokoškolske institucije te nastojanje da se kvaliteta kontinuirano poboljšava u skladu sa zadanim standardima. Bolonjski proces pretpostavlja redovito periodičko provođenje vrednovanja i jedan je od osnovnih preduvjeta za međunarodno priznavanje diplome.

Važan čimbenik koji govori o kvaliteti nastavnog procesa svakako su uvjeti u kojima se nastava odvija (prostor, tehnička oprema, broj i interes studenata i dr.), ali se ne smiju zaboraviti ni ostali čimbenici koji utječu na kvalitetu nastave kao što su mogućnosti nastavnika za edukacije u području nastavnih vještina, izvan-nastavne obaveze i dr. Ovom anketom Sveučilište je željelo utvrditi zadovoljstvo nastavnog osoblja uvjetima u kojima se nastava odvija te koje su potrebe i mogućnosti za unaprjeđenje kvalitete nastavnog rada.

Anketa nije bila anonimna kako bi bilo moguće povezati procjene nastavnika sa studentskim procjenama.

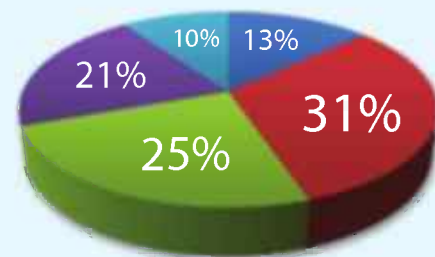
Druga je anketa provedena putem interneta na kraju akademske godine 2006./2007., a u njoj je sudjelovalo 327 nastavnika s 21 fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Nastavnici su vlastitu izvedbu

nastave procijenili prosječnom ocjenom 4,1, dok su odnos sa studentima procijenili ocjenom 4,5. Ti su rezultati nešto viši od prosječnih ocjena kojima su studenti ocijenili rad nastavnika, ali su u procjeni nekih specifičnih aspekata nastave nastavnici bili vrlo samokritični.

Pitanja su podijeljena u sljedeće kategorije: a) Samoprocjena rada nastavnika/nastavnice na zadanom kolegiju; b) Procjena uvjeta za izvedbu nastave; c) Procjena nekih aspekata izvedbe nastave; d) Utjecaj provedbe Bolonjskog procesa na kvalitetu Vaše nastave; e) Odnos sa studentima; f) Potrebe za stručnim usavršavanjem; g) Prolaznost studenata na ispitima i kako je poboljšati.

Kako je prema mišljenju nastavnika uvođenje Bolonjskog procesa utjecalo na kvalitetu njihove nastave

- Nastava je podjednake kvalitete
- Nastava je bolja
- Trenutno nema promjene, ali to je preduvjet za kvalitetniju nastavu u budućnosti
- Nastava je lošija
- Ostali odgovori

Tablica 1. Ocjene kojima su nastavnici procijenili uvjete za izvedbu nastave (1-vrlo loše; 5-izvršno)

UVJETI ZA IZVEDBU NASTAVU	M	SD*	N
prostor i tehnički uvjeti za izvođenje nastave	3,49	1,05	321
vremenski termin za izvođenje nastave	3,80	1,18	321
broj studenata u odnosu na raspoložive kapacitete	3,39	1,29	320
predznanja studenata važna za izučavanje sadržaja vašeg kolegija	2,64	,98	321
motivacija studenata za sadržaj kolegija	3,44	,96	320
dostupnost nastavnih pomagala potrebnih za izvedbu nastave	3,69	,99	320
dostupnost literature i ostalih izvora informacija	3,86	1,00	319
suradnja s ostalim nastavnicima u izvedbi kolegija (ako sudjeluje više nastavnika)	4,41	,94	226
usklađenost broja ECTS bodova s težinom kolegija	4,20	,86	316

*standardna devijacija

REALIZACIJA POJEDINIH ASPEKATA NASTAVE	M	SD	N
Uskladenost količine nastavnih sadržaja s predviđenom satnicom	3,82	,97	321
Kontinuirana provjera znanja i vještina studenata tijekom nastave	3,81	,98	320
Jasno definiranje kriterija ocjenjivanja	4,24	,82	321
Priprema dodatnih materijala za nastavu	3,96	,86	320
Realizacija općih ciljeva kolegija	4,03	,75	320

Tablica 2. Procjene kojima su nastavnici procijenili koliko su zadovoljni realizacijom određenih aspekata vlastite nastave (1- vrlo loše; 5-izvršno)

PRIMJENA ODREĐENIH METODA I POSTUPAKA	M	SD	N
Korištenje suvremenom tehnologijom u nastavi	3,90	1,17	318
Usmjerenost nastave na pojedinog studenta i njegovo aktivno uključivanje u nastavu	3,68	1,04	316
Primjena inovativnih oblika nastave (nasuprot klasičnoj ex chatetra nastavi)	3,65	1,05	317
Korištenje pristupima koji potiču studente da razmišljaju kritički i analitički o gradivu	4,09	,82	318

Tablica 3. Procjena nastavnika o tome u kojoj su mjeri primjenjivali određene metode i postupke (1-uopće ne; 5-u velikoj mjeri)

PROCJENA NEKIH ASPEKATA ODNOSA SA STUDENTIMA	M	SD	N
Stvaranje pozitivne atmosfere za rad	4,26	,75	319
Pružanje povratne informacije studentima o njihovu radu tijekom semestra	4,13	,86	317
Poticanje studenata na aktivno sudjelovanje i postavljanje pitanja	4,29	,85	319
Poticanje studenata na dodatne oblike komunikacije (e-mail, konzultacije)	4,13	,97	319
Korištenje različitim strategijama motivacije studenata	3,77	,89	317

Tablica 4. Procjene nastavnika koliko su zadovoljni realizacijom određenih aspekata nastave vezanih uz odnos sa studentima (1- vrlo loše; 5-izvršno)

VRSTA EDUKACIJE	%	N
Suvremeni oblici nastave (grupni rad, aktivno učenje, kritičko mišljenje,...)	70,7	314
Upotreba suvremenih tehnologija u nastavi (powerpoint, internet i sl.)	54,8	310
Komunikacijske vještine	71,2	313
Metode i tehnike provjere znanja studenata (ishoda obrazovnog procesa)	75,4	313
Informacije o konkretnim promjenama u nastavi utemeljene na bolonjskim načelima	73,8	313

Tablica 5. Postotak zainteresiranih nastavnika za određene oblike stručnog usavršavanja u području nastavnih vještina

KATEGORIJA ODGOVORA	%	N
Raspored	3,49%	11
Ništa	4,76%	15
Ostalo	6,35%	20
Premala satnica	7,94%	25
Neadekvatan prostor	8,25%	26
Neadekvatni uvjeti	13,33%	42
Nezainteresiranost studenta	12,70%	40
Slabo predznanje	20,00%	63
Prevelik broj studenata	23,17%	73

Tablica 6. Što smatrate osnovnim problemom (problemima) s kojim ste se suočili pri izvedbi nastave na ovome kolegiju?

U anketi su nastavnici imali priliku navesti ono što smatraju izvorima poteškoća u nastavi, što smatraju osnovnim kvalitetama svojih kolegija, te ono za što smatraju da bi poboljšalo opću kvalitetu nastave.

Na prolaznost studenata na ispitima, prema mišljenju nastavnika, najviše utječu slaba predznanja studenata, često niska motivacija, te preopterećenost drugim obavezama.

Nastavnici navode da bi na poboljšanje kvalitete nastave, između ostalog, utjecalo smanjenje grupa studenata, bolja organizacija nastave, bolji tehnički preduvjeti, mogućnosti za edukacije iz pojedinih područja nastavnih vještina, veća motivacija studenata te više vremena za pripremu nastave.

dr. sc. Damir Ljubotina

Aktivnosti Odbora i Ureda za upravljanje kvalitetom

Iza svih aktivnosti, djelatnosti, ali i briga u području studija i nastave Sveučilišta u Zagrebu stoji upravljanje i osiguranje kvalitete. Naš cilj u području upravljanja kvalitetom je promicanje visokih standarda obrazovanja na Sveučilištu i pružanje aktivne podrške sastavnicama u unaprjeđenju kvalitete znanstvenog i nastavnog rada.

Sustav kvalitete Sveučilišta u Zagrebu temelji se na odredbama Zakona o visokom obrazovanju iznanstveno-istraživačkoj djelatnosti i Statuta Sveučilišta. Institucijski sustav kvalitete djeluje putem Odbora za upravljanje kvalitetom kao savjetodavnog tijela Senata Sveučilišta. Odbor se sastoji od predstavnika Vijeća područja i predsjednika kojeg imenuje Senat te dva predstavnika studenata Sveučilišta.

Statut predviđa da administrativnu i logističku podršku Odboru daje Ured za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu. Osim toga, Ured djeluje kao poveznica između Nacionalnog vijeća, odnosno Agencije za znanost i visoko obrazovanje i Sveučilišta s jedne strane i Sveučilišta i jedinica za upravljanje kvalitetom sastavnica s druge strane.

S pomoću Odbora za upravljanje kvalitetom te Ureda za upravljanje kvalitetom Sveučilište je pokretač i koordinator inicijativa i provedbe razvojnih programa u svrhu kontinuiranog osiguranja i unaprjeđenja kvalitete.

Odbor u sklopu svojih aktivnosti održa-

va redovite sjednice, načelno jednom mjesečno. Predsjednik Odbora tijekom akademske godine 2006./07. bio je prof. dr. sc. Mladen Andrassy s Fakulteta strojarstva i brodogradnje, a novim je predsjednikom imenovan prof. dr. sc. Tonči Lazibat s Ekonomskog fakulteta.

Aktivnosti Odbora i Ureda za upravljanje kvalitetom

Aktivnosti sustava kvalitete Sveučilišta u Zagrebu vidljive su na internetskoj stranici www.unizg.hr/kvaliteta/, a u nastavku navodimo neke od njih.

Kontinuirano se provode aktivnosti vezane uz: usklađivanje postupaka vrednovanja sa zakonskim propisima i pravilnicima, suradnju s ostalim institucijama u području upravljanja kvalitetom, sudjelovanje članova Odbora i Ureda za upravljanje kvalitetom na znanstvenim skupovima i konferencijama, pripremu i osiguranje uvjeta za provedbu institucijskog samovrednovanja, samoevaluaciju nastavnika, studentsku evaluaciju nastave i nastavnika, praćenje ishoda nastavnog procesa, savjetovanje djelatnika, informiranje i promicanje kulture kvalitete na Sveučilištu u Zagrebu.

Na dosadašnjim sjednicama Odbora živo se raspravljalo: o potrebi specifične Studentske ankete za potrebe akademija kojom bi se vrednovali nastavnici, mentori i kolegiji na umjetničkim akademijama, o potrebi formiranja radne skupine za uspostavu Studentske ankete u elektro-

ničkom obliku, o mjerljivim indikatorima kvalitete na Sveučilištu u Zagrebu, o potrebi za "općim" strateškim planom Sveučilišta, o potrebi uvođenja minimalnih standarda kvalitete s pomoću ISO standarda.

Slijedom navedenog, Odbor je uputio više prijedloga Senatu Sveučilišta i Rektorskom zboru, a neki su od njih: donesena je i upućena u proceduru odluka Odbora za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu o postupku izmjena i dopuna studijskih programa, zatražena su sredstva za uvođenje ISO 9001 norme u upravne i administrativne službe Sveučilišta u Zagrebu, poslan je zahtjev za redefiniranje odredbe Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora ili reizbora u zvanje.

Plan aktivnosti na području upravljanja kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu za 2007.-2008. godinu

U okviru unaprjeđenja formalno-pravnog i organizacijskog okruženja izrađen je prijedlog Pravilnika o vrednovanju kvalitete nastave na Sveučilištu u Zagrebu i upućen u proceduru, a vezano uz evaluaciju nastavnih procesa i ishoda nastave planira se: osigurati organizacijsko-tehničke uvjete za organizaciju *on-line* studentske ankete već od lipnja 2008. kroz sustav ISVU, uvesti nove postupke za vrednovanje kvalitete nastave (vrednovanje postupaka vrednovanja znanja, završna anketa za studente koji završavaju trogodišnji pred-diplomski studij), odrediti indikatore kvalitete nastave i postupke njihova mjerenja te uskladiti aktivnosti na području vrednovanja s planovima Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje te Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Nadalje, kao mjere unaprjeđenja kvalitete planira se uvesti sustav nagrađivanja rada nastavnika na Sveučilištu u Zagrebu, uspostaviti *on-line* savjetodavnu podršku nastavnicima za unaprjeđenje nastavnog rada, te informiranje i prezentiranje rezultata rada Odbora i Ureda za upravljanje kvalitetom. Tijekom rujna i listopada Ured planira organizirati dvije radionice s ciljem pripreme sastavnica Sveučilišta u Zagrebu za predstojeće postupke vanjskih vrednovanja.

Ines Sutić,

stručna suradnica Ureda za upravljanje kvalitetom

Razgovor s akademikom Stjepanom Damjanovićem

U svakom broju nastojat ćemo objavljivati primjere dobre prakse te razgovore s najbolje ocijenjenim nastavnicima i najboljim studentima, te tako promicati i naglašavati kvalitetu u različitim područjima rada na Sveučilištu. U ovom smo broju odlučili razgovarati s jednim iz skupine nastavnika koji su iz studentske perspektive dobili najviše ocjene. U studentskoj anketi provedenoj protekle ak. god. 2006./2007. 4,5% nastavnika dobilo je ocjenu 5.0 na pitanje: "Koju biste opću ocjenu dali ovom nastavniku?". Odluka koga izdvojiti iz skupine nastavnika nije bila jednostavna, ali smo na kraju izdvojili rezultat prof. dr. Stjepana Damjanovića s Filozofskog fakulteta koji je za svoj rad na kolegiju "Hrvatski jezik u srednjem vijeku" dobio prosječnu ocjenu 5.0 od 76 studenata. Akademik Damjanović predstavnik je starije generacije predavača na Filozofskom fakultetu koji je slijedio i njegovao predavačku vještinu svojih nastavnika. Vrijedi naglasiti da studenti s kojima smo razgovarali ne smatraju ispit prof. Damjanovića laganim, a ni njegove kriterije blagim. Osim toga, prof. Damjanović ima prosječnu ocjenu vezanu uz korištenje suvremenih nastavnih pomagala. Prof. Damjanovića zamolili smo da odgovori na nekoliko kratkih pitanja vezanih uz kvalitetu nastave.

1. Professore Damjanoviću, jeste li očekivali takve studentske ocjene Vašega nastavnog rada i što one za Vas osobno znače?

Nisam, naravno, očekivao tako visoke ocjene kakve sam dobio, ali vjerovao sam da će biti dobre jer sa studentima već 36 godina imam vrlo dobre odnose. Radujem se visokim ocjenama – one su mi

potvrda da svoj posao obavljam dobro.

2. Čemu pripisujete tako visoke ocjene Vašega nastavnog rada? Što, prema Vašem iskustvu, čini dobrog nastavnika?

Nikada se nisam jeftinim načinima nastojao dodvoriti studentima (npr. poklanjanjem ocjena ili smanjivanjem njihovih obveza), nisam ih nikada nastojao frapirati učenošću, niti sam ikada nastavu koristio za sadržaje koji ne spadaju na kolegije koje predajem. Požrtvovno sam im nastojao pomoći da prodube i prošire svoja znanja. Suočavao sam ih s njihovim slabostima i propustima pazeći da ih pritom ne povrijedim. Neuspjeh u radu nisam objašnjavao samo njihovim slabostima.

Sve to kazuje što ja mislim kako nastavnik treba izgledati. Predavač se ne smije zadovoljiti samo svojom znanstvenom kompetencijom, nego mora itekako nastojati da njegova predavanja i seminari budu izvedbeno takvi da ga slušatelji mogu slijediti.

3. Kako ste se Vi obrazovali i razvijali u području nastave?

Iz studentskih sam klupa odmah uskočio u asistentske obveze. Moje "nastavničko" obrazovanje čine 2 opća kolegija iz diplomskog studija (pedagogija, psihologija) i dvije metodike (hrvatskoga, ruskoga). Pratio sam predavačko umijeće svojih profesora i pokušavao ustanoviti koji su predavački postupci u kojoj prilici djelotvorni.

4. Smatrate li da je nastavni rad primjereno vrednovan u odnosu na znanstveni rad?

Svi znamo da nije. U izvješćima i prijedlozima za unapređenje o nastavnom radu u pravilu nema ni toliko rečenica koliko o znanstvenom radu stranica! Ne znamo što bismo o tome pisali! Ocjenjuju se nastupna predavanja, valorizira se kakav udžbenik, ali za mojega radnoga vijeka nitko nije pratio kvalitetu nastavnoga rada i ne znam postoje li uopće primjereni i provjereni oblici takvoga praćenja.

5. Što bi, po Vama, unaprijedilo opću kvalitetu studija na našem Sveučilištu?

Bolje mjesto Sveučilišta u društvu, poboljšanje uvjeta studiranja i sustavno praćenje kvalitete nastavnoga procesa.

6. Što biste poručili mlađim kolegama koji započinju svoju nastavnu karijeru?

Budite prijatelji studentima, a ne sveznajući strogi suci. Prijateljska pozicija uopće ne isključuje kritiku i negativnu ocjenu, ali pretpostavlja da sve radite za njihovo dobro i da se u dobrim nastojanjima ne umorite.

IMPRESSUM

Naziv:

Sveučilište u Zagrebu
UNIQINFO
Novosti Ureda za upravljanje kvalitetom

Izdavač:

Sveučilište u Zagrebu
Ured za upravljanje kvalitetom

Urednici:

Doc. dr. sc. Damir Ljubotina
Prof. dr. sc. Ljiljana Pinter

Redakcija:

Ana Kunej, Ines Sutić, Dražen Urch

Grafička obrada i priprema za tisak:

Jurica Dolić, dipl. ing.
Grafički fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Lektor:

mr.sc. Marko Alerić

Naklada:

500 primjeraka

Tisak:

Sveučilišna tiskara
Izlazi 2 puta godišnje

ISSN 1846-8985